

deinde dicit orationem *Domine sancte*, nisi extrema Unctio immediate administranda sit; in quo casu eam orationem differt usque post hujus sacramenti administrationem. Preces omissæ ante viaticum, postea repetendæ non sunt, quia rituale hoc non præscribit, et dicuntur pro præparatione susceptionis ss. Sacramenti, quæ modo peracta est. Continuo moriturum, etiamsi species sacramentales consumere nequeat, sacro viatico muniendum esse, probant Baruffaldus et Cavalieri (1).

Not. in casu, quo infirmus statim moriatur, et s. Hostia in ore appareat, eandem reverenter extrahendam esse, et ponendam in aliquod vas decens, distinctum a pyxide, vel saltem in corporale, et cum eadem relata ad ecclesiam idem faciendum esse ac cum s. Hostia evomita (2); si vero in ore non appareat, nihil curandum esse, quantumvis ignoretur, an eam deglutierit.

9. Infirmo communicato, sacerdos pyxidem super corporale reponit, genuflectit, surgens digitos inspicit, et si fragmenta adhæreant, ea in pyxidem mittit; tum digitos in vase abluit, et purificatorio extergit; deinde pyxidem claudit, et in bursam, si ea usus fuerit, deponit.

Ablutis digitis, ablutio datur infirmo ad faciliorem s. Hostiæ deglutionem et oris purificationem. Hoc tamen non est officium sacerdotis, sed infirmarii vel alterius. Si infirmus ablutionem sumere nequeat vel refugiat, non est urgendus; sed in eo casu reportatur ad ecclesiam in sacrarium projicienda, vel in domo infirmi igni traditur. Ad hanc præcavendam difficultatem, facilis methodus abluendi digitos videtur esse sequens: purificatorium ponitur juxta vasculum aquæ, pollex et index dextræ tenentur supra purificatorium juxta idem vasculum, cum digitis sinistrae manus spargitur aqua super indicem et pollicem dextræ, quantum satis est ad ipsos abluendos, et tum index et pollex purificatorio mox

(1) Baruffaldus tit. 26, n. 177, et Cavalieri tom. 4, decr. 179, n. 15.

(2) Vid. tom. 2, n. 187.

absterguntur. Qua servata methodo, de reliqua aqua vel vino in vasculo remanente, nihil est curandum (1).

10. Ablutis digitis, sacerdos dicit *Dominus vobiscum. Oremus. Domine sancte. Versus Dominus vobiscum*, qui in rituali dicendus præscribitur ante orationem post communionem infirmi, et in ecclesia ante benedictionem cum ss. Sacramento, omittendus est juxta decretum S. R. C. (2). Credit tamen Gardellini (3) diversam ecclesiarum consuetudinem servari posse, quamvis magis congruat versum illum omittere saltem ante orationem de sacramento in ecclesia dicendam. Dici debet in domo infirmi ante orationem, si una tantum hostia sumpta fuerit, et infirmus manu benedicatur (4).

11. Recitata oratione *Domine sancte*, sacerdos infirmum hortari potest ad gratiarum actionem, patientiam, resignationem, etc. eumque consolari suavibus verbis pro personæ et temporis ratione.

12. Omnibus expletis, sacerdos velo humerali induitur, genuflectit, surgens pyxidem accipit, eam velo humerali cooperit, et deinde cum eadem cooperta facit signum crucis super infirmum, nihil dicens; quo facto, ordine quo venerat, revertitur ad ecclesiam, dicendo ps. *Laudate Dominum de caelis*, aliosque psalmos et hymnos, prout tempus feret.

13. Cum pervenerit ad altare, ponit ss. Sacramentum super illud, supposito corporali, vel in tabernaculum apertum; genuflectit, et deinde descendit ante infimum gradum altaris; ibi flectit utroque genu, donec populus ecclesiam ingressus est; quo ingresso, surgit, dicit versum *Panem de caelo*, cui tempore paschali non additur *Alleluja*, et deinde orationem ss. Sacramenti, prout in rituali præscribitur. Dicta oratione, genuflectit, se vertit ad populum, cavens ne tergum ss. Sacramento vertat, et annuntiat indulgentias a

(1) Vid. Baruffaldus, tit. 26, n. 186.

(2) 3 Mart. 1761, n. 4150-4299, 7.

(3) Instr. Clem. § 31, n. 4-10.

(4) Cavalieri, tom. 4, decr. 79, n. 17.

tum, sed toties dicenda est, quoties sumpto viatico communicatur infirmus in periculo mortis constitutus.

DELATIO SS. SACRAMENTI AD INFIRMUM CUM UNA TANTUM S. HOSTIA; IN TRIDUO SACRO; INFRA MISSAM: ET DE PLURIBUS INFIRMIS SIMUL COMMUNICANDIS.

193. Unica tantum s. Hostia non est assumenda pro delatione ss. Sacramenti ad infirmum, sed semper aliquot et saltem duæ in pyxidem sunt ponendæ, ut semper una supersit, cum honore ad ecclesiam deferenda. Unam tamen tantum assumere licet, dum longius et difficiliter iter est obeundum, aut etiam equitandum; dum ob instantem mortem vel de nocte defertur (noctu autem deferri non debet, nisi necessitas urgeat); dum tempus est pluviosum aut ob alias similes rationes, ob quas ea qua decet veneratione, Sacramentum ad ecclesiam commode reportari non potest.

In prædictis casibus, in quibus unica tantum hostia accepta fuit, sacerdos precibus recitatis, infirmum manu benedicit; infra quam benedictionem dicere potest: *Benedictio Dei omnipotentis* ut post communionem fidelium in ecclesia (1). Tandem depositis superpelliceo et stola, extinctis luminibus, umbella demissa, latente pyxide, in privato habitu ad ecclesiam vel domum suam quisque revertitur.

194. In triduo sacro majoris hebdomadæ, a missa nempe feriæ quintæ usque ad missam sabbati, ss. Sacramentum ad infirmos per modum viatici tantum deferri potest. In hoc casu notanda sunt sequentia: 1° psalmi in accessu et reditu private et submissa voce sunt recitandi; 2° in psalmorum fine dici potest *Gloria Patri*, quia talis actio nihil habet commune cum functionibus Ecclesiæ hujus tridui; 3° stola et velum humerale albi coloris sunt adhibenda; 4° populus

(1) Baruffaldus tit. 26, n. 202.

absque benedictione ex ecclesia est dimittendus (1). Item loco campanulæ instrumentum ligneum seu crotalum adhiberi potest. Aliæ cæremoniæ mutandæ non sunt, neque benedictio cum ss. Sacramento in cubiculo infirmi est omittenda, nisi una tantum sacra species assumpta fuerit, prout juxta aliquos auctores in hoc casu fieri potest (2).

195. Infra missam non decet s. viaticum infirmis administrare, quia, quamvis infirmus sit in proximo loco, id tamen fieri nequit, nisi pervertatur ordo, et unus ritus cum altero confundatur. 2° Numquam licet ss. Sacramentum sive per modum viatici, sive ex devotione infirmis intra missam ministrare, si celebrans altare e conspectu suo amittat (3), nisi cubiculum infirmi ita propinquum sit, ut vox sacerdotis celebrantis ibidem audiatur, modo umbella deferatur, et ministri cum luminibus comitentur (4). 3° Si fiat infra missam, fieri potest cum missæ paramentis etiam nigris, sed omittendi sunt ps. *Miserere* alique psalmi in delatione ss. Sacramenti recitari soliti (5): adeoque administrandum est cum illis tantum cæremoniis, quæ pro communionem fidelium in ecclesia tempore missæ præscribuntur, dicendo tamen formulam *Accipe frater*, si pro viatico ministretur.

196. Si pluribus simul infirmis in eodem loco ss. Sacramentum pro viatico sive ex devotione sit administrandum, ut in nosocomiis et in morbis contagiosis sæpius contingere potest; tunc semel tantum dicitur antiphona *Asperges me*, et interim asperguntur infirmi; item semel recitantur versus *Adjutorium*, oratio *Exaudi*, *Confiteor*, *Misereatur*, *Indulgentiam*, *Ecce Agnus Dei*, sicut hæc etiam semel tantum in ecclesia dicuntur, quotquot sint communicandi: deinde sub respectiva forma unicuique infirmo datur s. Communio; et tandem semel recitatur oratio *Domine sancte*, atque semel datur benedictio.

(1) S. R. C. 15 Maji 1745, n. 4021-4170; Cavalieri tom. 4, decr. 80, n. 7.

(2) Cuppinus de communionem infirmorum 1761, n. 9.

(3) S. R. C. 19 Dec. 1829, n. 4502-4651, l.

(4) S. R. C. 7 Feb. 1874, n. 5574.

(5) S. R. C. 19 Dec. 1829, n. cit. ad 1 et 2.

summis pontificibus concessas, scilicet 7 annorum et totidem quadragenarum pro illis qui cum lumine, et 5 annorum et totidem quadragenarum pro illis, qui sine lumine devote comitati sunt (1). Hæ singulatim enumerari possunt; sufficit tamen dicere, omnes qui digne comitati fuerunt, lucratos esse omnes indulgentias concessas (2). Postea cum debitis reverentiis ascendit, et velo humerali adhuc indutus populum cum s. Pyxide benedicit; deinde eam in tabernaculum reponit, illudque claudit. Hæc benedictio in ecclesia ad altare, et non ad januam danda est (3).

14. Juxta rituale Romanum in delatione ss. Sacramenti ad infirmum, bis cum eodem danda est benedictio, ut supra ad 12 et 13 notatum est, scilicet: 1° in fine administrationis, antequam e cubiculo infirmi discedatur, nisi unica tantum s. Hostia assumpta fuerit, et 2° in reditu ad ecclesiam apud altare vel tabernaculum, si populus adsit. Rituale alias benedictiones non præscribit, nec permittit, ita ut seposita consuetudine, nulla alia danda sit, etiamsi numerus accurrat populus, qui accedit, non ad benedictionem accipiendam, sed ad venerandum et adorandum ss. Sacramentum. Habita autem consuetudine, modo sit legitima, benedictio pluries impertiri potest. Ita in decretis S. R. C. (4), permittitur *ex speciali gratia servari posse consuetudinem* benedicendi retrocedentem populum extra portas civitatis, regionis, sive domus infirmi. Quoties autem et ubi ex consuetudine danda sit benedictio, generaliter dici non potest. Attendendum est, an ipsa consuetudo sit laudabilis, an venerationem ss. Sacramenti ac veram populi devotionem augeat potius quam minuat: sicut enim benedictio nimia et inopportuna probari nequit, sic contra suo loco et modo debito data laudabilis dici debet. Cavendum est, ne consuetudo antiqua pluries

(1) Inn. XII. Constit. *Debitum pastoralis officii* 5 Jan. 1695. Recueil de prières et d'œuvres pies, fol. 73.

(2) Baruffaldus tit. 26, n. 200.

(3) S. R. C. 19 Jul. 1687, n. 2992-3141.

(4) 7 Ap. 1832, n. 4536-4685, 2, et 12 Sept. 1857, n. 5251, XXII.

benedictionem dandi, cum obloquio et offensione populi abrogetur, et ab alia parte, ne plures benedictiones præter præscriptas imprudenter introducantur.

Not. 1° infra benedictionem cum ss. Sacramento in cubiculo infirmi post administrationem viatici nihil esse dicendum, quia Deus est qui benedicit, non autem sacerdos.

2° Non obstante consuetudine contraria, numquam trinam, sed semper unicam tantum benedictionem cum ss. Sacramento esse impertiendam, sive in cubiculo infirmi post administrationem viatici, sive alibi (1).

15. Clericus, cui administratur viaticum, induendus est superpelliceo, et si sit sacerdos, etiam stola alba (2). Reliqua autem omnia modo ordinario recitanda et peragenda sunt.

DELATIO SS. SACRAMENTI AD INFIRMUM EX DEVOTIONE.

192. SS. Sacramentum deferendum est eodem prorsus modo ac per modum Viatici, uti n. 188 et 189 explicatum est.

Preces antecedentes et subsequentes communionem, pariter recitandæ sunt ac pro Viatico, quia rituale eas præscribens pro communionem infirmorum, uti titulus indicat, non distinguit inter communionem sive per modum Viatici, sive ex devotione.

In hoc tamen casu juxta Cavalieri *Misereatur et Indulgentiam* dicuntur in plurali, quodcumque infirmus communicat ex mera devotione extra mortis periculum (3), quia tunc non militat eadem ratio, ut in singulari dicantur.

Item s. Communio datur sub forma ordinaria *Corpus Domini*, ut rituale præscribit; idque fit juxta aliquos auctores (4), quotiescumque infirmus ex devotione communicat, etiam sumpto Viatico, et eodem periculo perdurante; juxta aliquos autem alios (5) formula *Accipe frater* non semel tan-

(1) S. R. C. 22 Jun. 1675, n. 2583-2735; 11 Feb. 1702, n. 3467-3616.

(2) Castaldus lib. 2, s. 14, c. 8, n. 1; Baruffaldus tit. 26, n. 206.

(3) Tom. 4, dec. 79, n. 11.

(4) Catalanus in rit. tit. 4, c. 4, § 4, n. 2, cum s. Carolo.

(5) Bouvry p. 4, § 3, tit. IV, n. 12.